

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. V. Solvuntur objectiones

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

65 Dices cum Durando in 3. dist. 31. quæst. 2. in-
compossibilitatem non facit longitudo tempo-
ris, sed natura oppositionis: Ergo si habitus fi-
dei, & actus visionis, non possint permanentem
esse simul, ratione oppositionis quam habent
inter se, nec poterunt etiam transeunter simul
existere.

110 Respondeo cum Cajetano, quod impossi-
bilitas confurgit quidem ex natura oppositionis,
sed aliquando oppositio inter aliqua non est in
actu exercito, nisi illa sint in statu completo &
permanenti, subindeque interdum necessaria est
permanencia, ut exerceatur impossibilitas in-
ter illa: ut patet in exemplo supra adducto de
accidente spirituali, cui quamvis repugnet sub-
iectari in re corporea permanentem, potest ta-
men transeunter in ea recipi.

6. V.

Solvuntur obiectiones.

111 Obijcies primò: Quod actualiter possidetur,
nequit simul habitualiter sperari, nam ut
dicitur ad Rom. 8. *Quod videt quis, quid sperat?*
Ergo similiter quod actualiter scitur, scientia evi-
denti, nequit habitualiter credi.

112 Respondeo distinguendo Antecedens: Quod
actualiter possidetur, & permanentem, nequit si-
mul habitualiter sperari, concedo Antecedens:
Quod actualiter possidetur, at non permanentem,
sed tantum transeunter, nequit simul habitualiter
sperari, nego Antecedens. Qui enim solum
per modum transeuntis aliquid possidet, potest
simul habitualiter sperare, in sum possidere per
modum permanentis: unde quia visio beatifica
fuit in raptu collata D. Paulo solum per modum
transeuntis, sperare potuit ipsam permanentem
& habitualiter possidere, eoque modo quo beati
illam fruuntur in patria. Similiter distinguo Conse-
quens: Ergo quod actualiter scitur, scientia evi-
denti, & permanentem, nequit habitualiter cre-
di, concedo. Quod actu scitur, scientia evidenti
sed solum transeunter, nego. Ut enim supra dice-
bamus, si daretur aliqua demonstratio, quæ non
permanenter, sed solum transeunter intellectum
afficeret, non excluderet habitum fidei sicut vi-
sio clara divinæ essentia D. Paulo in raptu com-
municata, illum non expulit, quia non per-
manenter, sed solum per modum transeuntis, fuit
collata.

113 Obijcies secundò: Mox ut aliquis videt Ro-
mam, perdit fidem humanam quam habebat de
eius existentia: Ergo pariter statim atque D. Pau-
lus in raptu clare vidit divinam essentiam, habi-
tum fidei infuse amisit.

114 Respondeo concessio Antecedente, negando
consequentiam, & pariter. Ratio autem disci-
minis est, quia visio Romæ producit speciem,
quæ evidenter eam repræsentat, & quæ post vi-
sionem Romæ remanet in memoria; at verò cum
D. Paulus non viderit divinam essentiam per spe-
ciem creatam, sed per ipsam Dei essentiam,
vices speciei gerentem, ut docet D. Thomas in
quæst. 17. art. 4. non mansit in ejus memoria
species, per quam haberet notitiam evidentem
de rebus visis in verbo; sed solum remansit re-
sidualgentia quædam luminis gloriæ, & ad summum
species ipsius visionis creatæ, quæ cum non for-
masset verbum creatum, non repræsentabat deum
in se clare, subindeque habitum fidei non exclu-
debat. Ex quo intelliges, quod si Deus, de po-

Tom. IV.

115 tentia extraordinaria, impediret ne visio Romæ
speciem sui repræsentativam in sensibus internis
produceret, vel faceret quod talis species in me-
moria non remaneret, talis visio habi- tum fidei
humane de existentia Romæ non expelleret, sed
cum eo in tali casu stare posset.

116 Obijcies tertio: Ut duo extrema sint incom-
possibilia in eodem subiecto, sufficit quod inter
illa sit oppositio indirecta: Sed actus scientiæ in-
directe saltem & mediate opponitur habitui fi-
dei: Ergo cum illo est impossibilis in eodem
subiecto. Minor constat: Major verò duplici
exemplo suadetur. In primis enim actus peccati
mortalis non opponitur directe, sive immediate,
habitui charitatis, sed indirecte tantum & me-
diate, cum nullus actus directe contrarietur ha-
bitui; & tamen per quemlibet actum peccati mor-
talis habitus charitatis destruitur. Secundò, actus
scientiæ non opponitur habitui opinionis, nisi
indirecte & mediate, & tamen quilibet actus
scientiæ habitum opinativum expellit, & cum eo
est impossibilis in eodem intellectu: Ergo ut
duo extrema sint impossibilia in eodem sub-
iecto, sufficit quod indirecte & mediate oppo-
nantur inter se.

117 Respondeo negando Majorem. Et ad primam
ejus probationem dico, quod gratia & charitas
unico actu peccati expellantur, non provenire ex
eo quod actus semper destruat habitum opposi-
tum, sed quia peccatum mortale impedit influ-
xum causæ, gratiam & charitatem habituales
conservantis, quatenus homo per peccatum aver-
tatur à Deo, & sic ponit obicem conservationi
gratiæ; sicut qui claudit fenestram, ponit impe-
dimentum illuminationi Solis: unde gratia &
charitas non destruntur per formalem opposi-
tionem actus peccaminosi, sed per appositionem
impedimenti. Ad secundam probationem dicen-
dum est, quod actus scientiæ non habet destruere
seu expellere habitum opinionis, ex eo quod ipsi
indirecte opponitur, sed quia quilibet actus sci-
entificus, & qualibet demonstratio producit habi-
tum scientiæ, qui formaliter & directe contra-
riatur habitui opinionis, subindeque eum expel-
lit, licet maxime radicatum in subiecto: unde si
daretur aliqua demonstratio ita debilis & imper-
fecta, quod non generaret habitum scientiæ, vel
si Deus, de potentia absoluta, impediret ne ha-
bitus scientiæ ex actu scientifico & demonstrati-
vo resularet, talis actus habitum opinionis non
excluderet. Cum ergo nos supponamus, quod
deus miraculose impediat, sicut impedire potest
quod actus scientiæ evidenter, quem homo elicit,
circa aliquod objectum fidei, non producat ha-
bitum scientificum, sicut impedivit in raptu D.
Pauli ne actus visionis divinæ essentia causaret
in eo visionem habituales; manifestum est, quod
saltem de absoluta potentia habitus fidei stare
potest in eodem intellectu cum actu scientiæ e-
videntis; sicut in raptu Pauli clara Dei visio si-
mul cum habitu fidei in ejus intellectu existit.

118 Obijcies quartò cum Capreolo: Ablato obje-
cto, necesse est habitum ipsum auferri: Sed per
actum scientiæ evidenter, aut per claram Dei vi-
sionem, per modum transeuntis communicatam,
aufertur objectum fidei: Ergo & ipse fidei habi-
tus tollitur; subindeque ille cum clara Dei visio-
ne, vel cum actu scientiæ evidenter, impossi-
bilis est. Major patet. Minor probatur. Sicut co-
loratum, vel lucidum est objectum visus, ita non
visum est objectum fidei, ut docet D. Thomas hic

Eff. iiij

art.

Art. 4. & probat ex Apostolo ad Hebraeos 11. dicente quod *fides est argumentum non apparentium*, vel ut in textu Græco habetur, *ὅτι ἡ πίστις ὁρατὸν οὐκ ἔχον*, id est non visorum: Sed per actum scientiæ evidētis, aut per claram Dei visionem, etsi illa per modum transeuntis fiat, res credita definit esse non visa, & in ipso esse appārens & manifesta, ut constat: Ergo per actum scientiæ evidētis, vel per claram Dei visionem, per modum transeuntis communicatam, objectum fidei tollitur.

194. Respondeo concessa Majori, neganda Minorem. Ad cuius probationem dico, objectum fidei habitualis esse non visum habitualiter: unde quantumcumque aliquid sit visum actualiter, dummodo habitu liter sit non visum, non destruitur ratio formalis objecti habitus fidei: sicque ille cum actu scientiæ evidētis, vel cum clara Dei visione, per modum transeuntis communicatā, in eodem intellectu stare potest; quia licet actus scientiæ aut visionis denominent objectum visum, vel appārens actualiter, non tamen habitualiter & permanentiter, id enim solum competit habitui scientiæ, aut luminis gloriæ, per modum habitus & qualitatis permanentis collato, quo pacto confertur Sanctis in patria.

195. Dices: Actualis visio facit objectum magis & perfectius esse visum, quam habitualis: Ergo si habitus scientiæ, & luminis gloriæ, per modum habitus & qualitatis permanentis collatum, cum habitu fidei stare nequeant, a fortiori actus scientiæ & visionis erunt cum illo impossibiles.

Sed nego consequentiam: hoc enim non est causa quare habitus fidei & scientiæ simul stare nequeant, sed major & directā oppositio, quam inter se habent: unde cum actus scientiæ, & visionis non opponatur directē habitui fidei, sed mediātē tantum & indirectē, ut supra ostensum est, simul cum illo esse possunt. Sicut licet major sit malitia in actibus, quam in habitibus vitiorum; tamen quia actus non contrariatur directē habitui, sed indirectē tantum, cum habitu vitii potest esse actus virtutis, vel e contra habitus virtutis cum actu vitii, ut docet Divus Thomas 1. 2. quæstione 7. articulo 4. ubi sic discutit: *Alii vero se habent habitus in anima, & forma in re naturali: forma enim naturalis ex necessitate producit operationem sibi convenientem, unde non potest esse simul cum forma naturali actus forme contraria, sicut non potest esse cum calore actus infrigidationis, neque simul cum levitate motus descensionis, nisi forte ex violentia exteriori moveatur: sed habitus in anima non ex necessitate producit suam operationem, sed homo utitur eo cum voluerit: unde simul habitus in homine existente potest non uti habitu, aut agere contrarium actum, & sic potest habens virtutem procedere ad actum peccati.*

ARTICULUS VII.

Utrum saltem evidētia in attestante cum fide composibili sit?

§. I.

Quibusdam premisis, conclusio affirmativa statuitur.

196. **H**Æc quæstio nullam patitur difficultatem apud illos, qui evidētiā objecto fidei non repugnare existimant, dummodo per aliud

A medium quam per revelationem habeatur: cum enim evidētia rei in se major sit, quam evidētia in attestante, quæ non est ipsius rei revelata, sed duntaxat ipsius revelationis, & testificationis nobis facta, ita ut clarē & evidenter nobis constet revelationem illam esse à Deo; illi quidocumque evidētiā rei in se posse simul stare cum fide, à fortiori id asserere debent de evidētia in attestante. Sed apud Thomistas, qui cum Preceptore Angelico docent evidētiā rei in se, et per aliud medium quam per revelationem haberi, repugnare objecto fidei, disputari solet, an saltem evidētia in attestante cum fide composibilis sit, ut ut alii loquuntur, an objecta fidei ab eo credi possint, qui evidenter cognoscit, extra visionem beatam, Deum illa revelare? Pro cuius resolutione.

Supponendum est primò contra Bannem, infra quæst. 5. art. 1. dubio unico, solut. ad 2. posse dari evidētiā in attestante extra visionem beatificam.

Probatur breviter: Evidētia in attestante est certa & evidēs cognitio revelationis divinæ: Sed divina revelatio, cum fiat per aliquem exteriorem effectum, qui dicitur locutio, est cognoscibilis evidenter extra verbum; alias enim daretur aliquodens, quod secundum se, & in propria natura, non esset evidenter cognoscibile. Ergo potest dari evidētia in attestante extra verbum, seu visionem beatificam.

Confirmatur: Quemadmodum possumus cognoscere evidenter vocem alicujus hominis loquentis, absque eo quod ipsum videamus; ita potest Deus manifestare vocem suam, five exteriorem illos effectus, quibus loquitur & testificatur aliquid, quique consistunt in veris miraculis, potest inquam, illos effectus, subindeque vocem suam manifestare, absque eo quod a nobis videatur: Ergo potest dari evidētia in attestante, extra visionem beatificam.

Idem variis exemplis illustrari & confirmari potest. Nam primus Angelus, ut infra ostendimus, dum esset viator, habuit evidētiā in attestante de Dei revelatione, cum certò & evidenter cognoverit se à solo Deo posse illuminari. Beata etiam Virgo, cum seiret se non peperisse viā ordinariā, & simul Virginem se esse, & matrem, taleque signum accepisset in testimonium divinitatis filii quem genuerat, habebat evidētiā in attestante de Christi divinitate. Idem dicendum de Lazaro, cum certò seiret, Christum in testimonium suæ divinitatis ipsum à mortuis suscitasse. Item S. Thomas infra quæst. 171. art. 5. & Cajetanus ibidem, docent Prophetam, dum illuminatur à Deo, certum fieri de illuminatione & locutione Dei, habereque ejus evidētiā, juxta illud 2. Regum 23. *Mibi locutus est fortis Israel, dominator hominum, sicut lux aurora orientis sole mane rutilat absque nubibus.* Ubi omnino appositè, ad innuendum hanc revelationem esse evidenter, saltem in attestante, comparatur lux auroræ, ut distinguatur tum à cognitione omnino clara & meridiana, quæ est visio beatifica; tum à cognitione omnino obscura, scilicet sola fide. Denique valde probabile est, Apostolos, & Evangelistas, eandem habuisse evidētiā divinæ revelationis: cum enim divina providentia infima per media regat & administret, congruum videtur, ut primi fidei Doctores, quibus Deus immediate mysteria sua revelavit, eorumque organo & ministerio illa ceteris credenda